

Ponizna izdržljivost

Caritas zadarske biskupije opterećen je ne samo velikim brojem prognanika, izbjeglica i socijalno ugroženih, već radi u uvjetima ni rata ni mira. O problemima, planovima i postignućima zadarskog Caritasa govori direktor Čedomil Supraha.

● Sve više socijalno ugroženih

Supraha: Naš Caritas ima davi početak, a u ratnim prilikama morao je preuzeti veću odgovornost. Zato se morao bolje organizirati, doduše u hodu. Tako se sada u gradu Zadr priskače u pomoć na deset mjesta, u deset gradskih župa, odnosno župnih Caritasa. Isto tako se u ratnoj zoni, u desetak župa izvan Zadra, redovito pomaže ljudima u hrani i odjeći. Posebno onima koji zbog ratnih prilika nisu mogli obraditi polja. Radimo u nekoliko pravaca. Hrana se redovito dijeli potrebnima u mjesečnim paketima, prema broju članova obitelji. Dijeli se prognanicima i izbjeglicama, a u evidenciji su nam i socijalni slučajevi, kojih je sada u Zadru sve više. Trenutačno u Zadru imamo oko 35.000 potrebnih u cijelom gradu. U gradu i okolici imamo ukupno prognanika oko 20.000. Izbjeglica ima oko 2.000. U društvenom smještaju je oko 6.500, u hotelima i turističkim naseljima. Tamo su ipak donekle opskrbljeni, imaju 'ono najosnovnije'. Njima Caritas manje pomaže. Više su nam na brizi oni drugi, smješteni privatno, koji se sami brinu za smještaj i za ručak. Oni dolaze na naših desetak punktova po redovite mjesečne pakete. Roba se, pak, dijeli na jednom punktu u sv. Krševanu. To je crkva koju smo sada kroz rat namijenili za tu potrebu. Brzo ćemo je od toga osloboditi, jer ćemo naći novi prostor.

● Pravičnost u raspodjeli

Osim tih briga imamo u posebnoj evidenciji obitelji naših poginulih branitelja. Preko nas se ostvaruju veze za stalna donatorstva za djecu pojedinačno ili za obitelji. Na tome radi posebna Caritasova socijalna služba. Dvije socijalne radnice. U toj se službi moramo koordinirati s ostalim humanitarnim društvima, odnosno humanitarnim službama, fondovima, koji slično rade. Ima ih nekoliko u gradu. Moramo ostvariti potpuni dogovor, informativno jedinstvo prema kojemu težimo. Radi pravičnosti, radi toga da netko ne ostane prikraćen. Ima onih koji su malo stidljiviji. Njih treba

pronaći koji put, a oni trpe teško.

Jedna naša grupa radi i sa starim i osamljenim osobama u gradu. To nam je jedan drugi vid posla. Taj dio posla vodi sa svojim mladim volonterima jedna časna sestra koja je u isto vrijeme i medicinska sestra. U začetku bi to bila Caritasova patronažna služba u gradu. Dosta je to uspješna grupa i nadam se da će se proširiti. Zasad imaju šezdesetak slučajeva koje pohađaju.

● Obnova na prvoj liniji fronte

GK: Čime se još bavite osim raspodjelom pomoći?

Supraha: Imamo posebnu službu za obnavljanje porušenih sela. Pomoć nam je ponudio Njemački Caritas preko gospodina Odendhala. U tijeku je popravak 65 oštećenih kuća na prvoj liniji fronte koje nisu bile pod okupacijom. Na tome radi posebna grupa mladih inženjera — na procjeni i obradi podataka, nabavi potrebnoga građevinskog materijala. Uglavnom domaćinstvima dajemo materijal. Još u dva mjesta ne možemo raditi, iako smo štete već procijenili. Sada se tamo pogoršala situacija, naprimjer u Donjem Zemuniku. Ali, drugdje je obnova počela. Poručeno nam je također da procijenimo štete i u onim mjestima koja su nedavno oslobođena. Tako da se i tamo uskoro počne graditi. Procjenjujemo štete, dakle, i u zadarskom zaleđu do kojeg se može doći. Čekamo donatore zato što su štete potpune u najviše slučajeva. Najviše je stradala infrastruktura. Kad bismo našli donatore za rješenje telefona, struje, vode, to bi nam izuzetno puno pomoglo.

GK: Kažete da radite i izvan samog Zadra. Imate li ikakve komunikacije s okupiranim područjima?

Supraha: S okupiranim područjima nemamo gotovo nikakve, osim što smo prije slali pomoć u neka područja dok su tamo bili naši ljudi. Ono što smo slali, išlo je uglavnom preko Unprofora, čini mi se da ni Crveni križ u tome nije imao nikakve uspjehe. Slali smo pakete pojedinih obitelji. To su njihovi iz Zadra slali. Neko vrijeme je to išlo, ali kad se poslije zaoštrilo, iza slučaja Maslenice, sve je stalo.

GK: Ako krene provođenje rezolucija UN-a. Kako će to utjecati na rad Caritasa na okupiranim područjima?

Supraha: Trebalo bi biti lakše, ali se bojimo jer znamo dosadašnji rad Unprofora. Nikad nam nisu pomagali posebno. Oni su više čuvali sebe nego nas. Umjereni sam optimist, ali jedino ako to budemo mogli ostvariti preko nekih naših ljudi, onda će ići.

GK: U posljednje vrijeme učestali su napadi na zadarsko područje...

Supraha: Dosta, dosta! I na sam Zadar. Svaki dan. Neki dan je poginulo dvoje ljudi. To ometa rad Caritasa, no mi smo u tome već otvrdnuli, pa onda ljudi svejedno dolaze. Imamo nadstrešnicu tamo gdje ljudi primaju pomoć. Uglavnom su unutra dok čekaju, nisu vani, tako da radimo i pod uzbunama. Uvijek radimo. Radimo bez zastoja. Jedino smo za vrijeme uskrasnih blagdana bili zatvoreni nekoliko dana.

● Mjesečno trebamo 340 tona hrane

GK: Kako ste zadovoljni suradnjom sa središnjim Hrvatskim Caritasom u Zagrebu?

Supraha: Mi sa Hrvatskim Caritasom radimo veoma dobro, jer su nam oni zapravo glavni koordinator sve pomoći. Preko njih dobivamo dosta. Skoro svaki tjedan dolazi nekoliko teglija. Trebalo bi nam mjesečno do 340 tona hrane, ali dobivamo nešto manje. Imamo i neke direktne veze s nekim našim misijama vani i s nekim župama u sjevernoj Italiji s kojima imamo i pobratimstva, naprimjer iz biskupija Reggio Emilia, Bergamo, Ancona i drugih. Pojedine talijanske župe su s našim pojedinim župama uspostavile veze i slale humanitarnu pomoć. Šalju uglavnom hranu i odjeću. Još nemamo nekih pomoći koje bi trebali. Trebali smo ostvariti pobratimstvo i s Napuljem, ali to još čeka jer je Zemunik svakodnevno pod granatama.

GK: Kakva je suradnja s gradskim službama, budući da znamo da pravni status Caritasa nije zadovoljavajuće riješen?

Supraha: Mi ovdje na terenu nemamo problema. To se kod nas puno ne odražava, jer mi smo tu svi povezani. I mi, i Crveni križ, i općinska služba za skrb, i drugi. Uglavnom smo dobro organizirani svi zajedno, i uglavnom među nama postoji informativno jedinstvo, tako da svi znamo tko što radi i zapravo jedan drugome pomažemo. Caritasu Crveni križ priskoči u pomoć kada

nedostaju neki artikli. Dobivamo dosta i preko našeg općinskog ureda.

Caritas je više okrenut prema petnaestak tisuća ljudi koji primaju obiteljske pakete. Mi na deset punktova nastojimo da obitelji koje dođu i koje su prijavljene, bilo da su prognanici ili izbjeglice, bilo da su socijalni slučajevi, ne odlaze bez paketa od nas. A Crveni križ je usmjeren na hotele, malo na poduzeća i na neke ustanove. Tako smo podijelili posao, u dogovoru. I oni dijele obiteljske pakete.

RAZGOVOR S DIREKTOROM ZADARSKOGA NADBISKUPIJSKOG CARITASA ČEDOMILOM SUPRAHOM

Morate još shvatiti da kod nas nisu dugo radila poduzeća prošle godine. Nismo imali struje, u jednom navratu čak tri mjeseca kontinuirano. Dakle, i broj socijalno ugroženih raste. Tu su i vojni umirovljenici koji malo primaju, a i naši ostali umirovljenici. Tu su obitelji s brojnom djecom kojima treba stvarno pomoći.

»Pro vita«

GK: Kakav projekt imate zajedno s medicinskim savjetovateljstvom?

Supraha: Naša socijalna služba u koordinaciji s medicinskim savjetovateljstvom za trudnice ima i zajedničko ime »Pro vita« koje želi spasiti svaki novi život. Tu smo se svi zajedno zauzeli i, hvala Bogu, na radost mladih obitelji i sviju nas, ima dobrih, pravih rezultata. Tome slično, rado u evidenciju uzimamo obitelji s brojnom djecom i smatramo da je to vrlo važan posao u ovom trenutku. Nadam se da ćemo to raditi i u budućnosti. Smatramo to dugoročnim projektom. Eto, projekt »Pro vita« zaživio je i ima već pedesetak djece koja su prihvaćena i tridesetak koja su rođena. Mjesečno im dajemo određenu novčanu pomoć, do godinu dana djetetove dobi. Nekako smo namaknuli novce za taj program.

GK: Kako se nosite sa sada već kroničnim problemom neimaња električne energije?

Supraha: To nam je i u Caritasu velik problem. Ne možemo normalno komunicirati sa svijetom. Telefaksi ne rade, pa moramo navečer raditi dok ima struje. Imamo nekakav agregat u sklopu biskupije, međutim to su veliki troškovi, a niti agregat ne može neprestano raditi, pregrije se. Kad bismo dobili nekoliko agregata, to bi nam dobro došlo.

Nacionalna i sveučilišna

● Caritas u sustavu socijalnih služba

GK: Kako gledate na profesionaliziranje Caritasa?

Supraha: Mi smo na tome već radili, a spremamo se i ubuduće za to. Imamo oko 30 stalnih suradnika, samo u centru. Imat ćemo desetak stalno zaposlenih, drugi rade kao volonteri. Ali kao stalni volonteri, tako da i njima nešto damo. Za neke službe mislimo da s vremenom više neće trebati, a vrijeme će nas prisiliti na nove. Nadamo se da ćemo preuzeti neke oblike socijalne službe ili dio socijalne službe, za rad na posljedicama rata. Dobili smo novi prostor koji uređujemo. Tamo ćemo smjestiti naše socijalne radnike i psihologe koji bi radili sa svim strukturama grada, na rehabilitaciji.

Neke službe ćemo stalno imati. Naprimjer, za djecu poginulih. Za mlade udovice kojima će uvijek trebati institucija u koju mogu doći. Radit ćemo i s invalidima. Već smo u dogovoru s nekim školama, da se invalide osposobi naprimjer za rad s kompjutorima, za neki jezik, što bi ovdje kod nas u Dalmaciji bilo dobro. Razmišljamo unaprijed. Već smo dobili dosta profesora koji bi nam pomogli u tome kao volonteri. I svoju socijalnu službu imamo dobro organiziranu. Imamo svoje socijalne radnike sa strukom, tako da bismo u tom pravcu sasvim profesionalno radili.

GK: Hoće li Zadar izdržati?

Supraha: Ljudi se muče s nesigurnošću. U svako doba može nešto pasti — To je situacija u Zadru. Mi radimo između granata. To je i bio cilj neprijatelja da nas malo prestraši. Međutim, ljudi su i hrabri i puni su nade. Smatram da ćemo moći obnoviti i kuće i populaciju. Postoji u ljudima ponizna izdržljivost.

Razgovarao J. Štilinović